SÄLLSKAPET SAN MICHELES

VÄNNER

MEDLEMSBLAD 25 juni 2012

Axel Munthe i femtonårsåldern fotograferad i Stockholm. Ett konfirmationsfoto?

INNEHÅLL

Om året som gått av Bengt Jangfeldt 3

Balansräkning för 2011 4

Akta dig för ljuset! Akta dig för ljuset! av Gunnar Lennerstrand 5

San Michele bakom ridån av Mårten Lindståhl 12

Ett Herrens hus i väglöst land av Filip Gerhardsson 15

San Micheles Vänners stipendiat 2012 17

Krönika av intendent Peter Cottino 18

I fjolårsrapporten meddelade jag att Sällskapet anslagit 5500 euro till inrättandet av ett nytt övervakningssystem i Villa San Michele. Det har sedan dess installerats och fungerar efter förväntan.

Som jag skrev då finansierades kameraövervakningen av en anonym donator, varför Sällskapets kassa förmodades vara synnerligen välfylld. Så är det också, men när vi under vintern gick igenom räkenskaperna upptäckte vi att en mängd medlemsavgifter för 2011 inte hade inkommit. I själva verket hade en majoritet av medlemmarna inte betalat årsavgiften! Kassan var således inte fullt så välfylld som den borde ha varit...

Alla som är med i en förening vet hur lätt det är att missa årsavgiften. Orsaken är i de flesta fall att betalningsuppmaningen går ut via mejl och att man därför inte som tidigare får en avi i handen. När vi tittade på vilka som inte betalt årsavgiften upptäckte vi till vår fasa och skam att flera i styrelsen tillhörde syndarna... Sedan påminnelse skickats ut – också till styrelsen! – inflöt på kort tid så gott som dubbelt så mycket pengar som under hela 2011.

Kassan är nu med andra ord fylld om inte till brädden så dock nästan. Stödet till Villa San Michele kan och kommer därför att fortsätta med oförminskad takt även om några konkreta projekt inte föreligger för närvarande. Visa av den dystra erfarenheten har styrelsen dock beslutat att i fortsättningen skicka ut inbetalningsavier till medlemmarna...

Sällskapets andra stödprojekt är det stipendium till unga kulturarbetare som delas ut med ojämna mellanrum. Det har tidigare gått till författare och musiker. Denna gång beslöt styrelsen som framgick av förra Medlemsbladet att det skulle tilldelas en konstnär. I höstas vaskade referensgruppen (Bo Andersson, Monica Breidensjö och Tove Faye-Wevle) bland cirka 30 sökande fram fem kandidater som sedan diskuterades av styrelsen i sin helhet. Konstnären som utsågs är Anders Romare, som presenterar sig och sin konst i detta nummer av Medlemsbladet. Prissumman är på 12.000 kronor.

Under hösten och våren har Sällskapet som vanligt haft privilegiet att få lyssna till intressanta föredrag. Två av dessa publiceras här: Mårten Lindståhls om Stiftelsen San Micheles "infrastruktur" (inklusive musikverksamheten på Villan) och ögonläkaren Gunnar Lennerstrands genomgång av Axel Munthes ögonsjukdom. Han upphör aldrig att fascinera, denne Munthe!

Bengt Jangfeldt

Sällskapet SAN MICHELES VÄNNER

Balansräkning för verksamhetsåret 2011

INGÅENDE BALANS

Skulder och eget kapital		Tillgångar	
Eget kapital	147.599:22	Kassa	2.982:00
		Plusgiro	96.773:17
		Kapitalkonto	47.844:05
	---		---
	147.599:22		147.599:22

RESULTATRÄKNING

Utgifter		Inkomster	
Möten	19.275:00	Medlemsavgifter	14.500:00
Omkostnader	14.324:00	Möten	20.319:00
Utbetalda bidrag	60.222:70		
Årets förlust	58.316:59	Ränta	686:11
	---		---
	35.505:11		35.505:11

UTGÅENDE BALANS

Kassa	3.656:00	Eget kapital	89.282:63
Plusgiro	37.096:47		
Kapitalkonto	48.530:16		
	---		---
	89.282:63		89.282:63

Stockholm 2012-01-25

Yvonne Ribbentoft

Ovanstående siffersammanställning är kontrollerad och riktigheten bestyrks

John Bengtsson

Göran Walander

Akta dig för ljuset! Akta dig för ljuset!

Om Axel Munthes ögonsjukdomar

av Gunnar Lennerstrand

"Akta dig för ljuset! Akta dig för ljuset!

Var det sant vad frestaren i den röda manteln sagt mig för tjugo år sedan när jag för första gången såg ut över den underbara ön från mitt lilla kapell? Var det sant att för mycket ljus var farligt för människors ögon?

Jag hade antagit hans köpeanbud, jag hade betalat hans pris, jag hade offrat min framtid för att vinna San Michele, vad kunde han mer begära av mig? Vad var det för ett annat kostbart pris han sagt att jag måste betala innan jag dog?

Elden som brände i mina ögon hade varnat mig gång på gång att jag inte var värdig att leva i solen, att min plats var skuggan. Jag hade inte aktat på varningen. Liksom hästarna som vänder åter till det brinnande stallet, hade jag vänt tillbaka sommar efter sommar till San Micheles bländande ljus. Akta dig för ljuset! Akta dig för ljuset! Det är med glädje och inte med sorg som mina tankar går tillbaka till San Michele där jag levde de lyckligaste åren av mitt liv. " (Ur *Boken om San Michele*)

Två ohälsotillstånd, sade Axel Munthe, plågade honom mer än andra: hans sömnlöshet och hans svaga syn. Sömnlösheten kunde han behandla hjälpligt men sin svaga syn ansåg han obotlig och stadigt förvärrad. Han konstaterade att ögonsjukdomen avstängde honom från det han älskade mest i livet – solen och havet. För ögonens skull kunde han inte bo kvar på San Michele utan flyttade till en mörkare bostad i det närbelägna Torre di Marterita.

Som ung var Axel Munthe inte frisk. Man kan nog säkert fastställa att han hade tuberkulos och att han fick återfall under många år, men att sjukdomen så småningom läkte ut och inte gav några honom några större besvär från 40-årsåldern och framåt. Han skriver om sin lungsjuklighet i brev under 1880- och 1890-talen, men den är inte omnämnd i hans böcker, t ex i *Boken om San Michele*. I boken finns däremot täta anspelningar på hans svaga ögon och ljuskänslighet, som t ex det inledande citatet visar. Det finns även från andra håll beskrivningar av hans synproblem när han vistades på Capri, av att han var i stort sett blind när han skrev *Boken om San Michele*, av att han opererades för starr på 1930-talet med tämligen gott resultat när han var nästan 80 år men att synen sedan försämrades under 1940-talet.

Men hur kom det sig att Munthe var så rädd för ljuset? Vilka ögonsjukdomar var det som hade givit honom hans svaga ögon och så mycket bekymmer? Mina efterforskningar i skrifter om Munthe och i arkiv innehållande hans brev och annat material har inte lett till att någon eller några säkra diagnoser kunnat ställas på hans tidiga ögonsjukdomar. Frånsett några brev från tyska ögonläkare han konsulterade skriftligen angående en näthinneavlossning som han drabbades av på höger öga 1904, finns inga uppgifter om hans ögontillstånd som gjorts av någon av de ögonläkare som undersökt honom vid olika tillfällen.

För att söka bestämma vilken eller vilka ögonsjukdomar han led av får man därför beskriva hans ögon- och synsymptom vid olika tillfällen och hur de utvecklas, som det kommer fram i böckerna och breven, undersöka vilken typ av glasögon han haft på porträtt och fotografier och gå igenom vad som skrivits om hans ögon och syn av personer som träffat honom. Axel Munthe var livmedikus och vän till Victoria, först kronprinsessa och senare drottning av Sverige. Det är intressant att notera att hon hade både lungsjukdom och ögonsjukdom som i mycket liknade Munthes. Hon bar, liksom Munthe, glasögon med färgat glas för att skydda sina ögon och sin syn. Hennes ögonsjukdomar och deras behandling 1902–05 finns beskrivna i ett antal brev till Munthe från tyska ögonläkare. Kanske man kan dra vissa slutsatser även om Munthes ögonsjukdomar på det sättet?

Barndomen – ungdomen

Axel Munthe föddes den 31 oktober 1857 i Döderhultsvik, som nu heter Oskarshamn.

Fadern var apotekare och familjen flyttade snart till Vimmerby och senare, 1868, till Stockholm, där fadern efter några år förvärvade apoteket Hvita Björn på Nybrogatan.

På ett fotografi av Axel Munthe 1870 ser man inga förändringar på ögonen eller ögonens ställning.

Han var en duktig elev och tog studentexamen redan vid 16 års ålder 1874. Han for därpå till Uppsala för att läsa in medikofilen som förberedelser för läkarstudier och var klar med detta 1876.

Det var meningen att han skulle fortsätta läsa medicin i Uppsala, men han var inte frisk. Hans svåger, Reinhold Nordstedt, noterade i sin dagbok den 27 september 1876: "Axel var krasslig, han har fått upp blod och fruktar för sitt bröst." På den tiden visste alla vad detta innebar: möjlig tuberkulos, och unga människor med lungproblem räknade inte med att få leva så länge till. Axel Munthe reste en månad senare till Menton, en populär kurort för lungsjuka nordeuropéer.

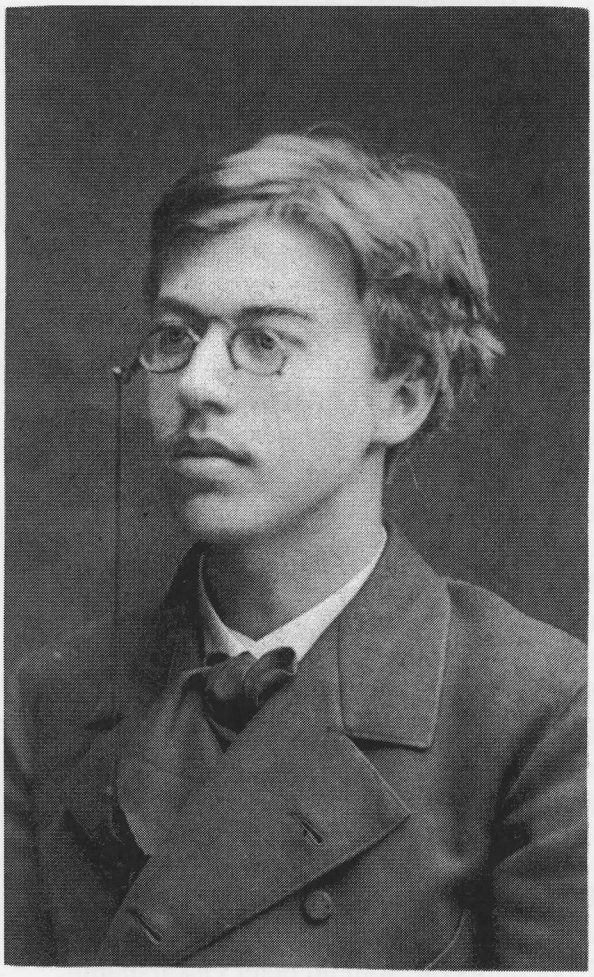

På detta fotografi från ca 1874 kan man notera att något hänt beträffande hans ögon. Han bär nu glasögon, pincenez. Enlig Josef Oliv, som träffade Munthe under hans sista år på Stockholms slott, skulle denne ha varit höggradigt närsynt i ungdomen, men detta motsägs helt av detta fotografi. Han var närsynt, men inte starkt, bara ett par tre dioptrier. Man ser också att hans högra öga skelar, det står möjligen utåt men framförallt uppåt. Däremot verkar högra ögat vara utan rodnad eller andra ytliga förändringar. Skelningen syns också tydligt på ett annat fotografi taget i Neapel 1876.

Det finns två orsaker till skelningen, båda viktiga för att förklara den synskada på ena ögat som Munthe sägs ha haft sedan rätt tidig ålder. Skelningen kan ha funnits sedan tidigare men syns inte på tillgängliga fotografier. Skelningen i sig hade då orsakat synnedsättning på höger öga. En annan möjlighet är att skelningen uppträtt under de närmast föregående åren och var tecken på genomgången ögonsjukdom med starkt nedsatt syn på det högra ögat som följd. Då skulle samseendet kunna blivit rubbat, vilket i sin tur lett till att en tidigare dold skelning hade blivit manifest och synlig på detta fotografi.

Det finns uppgifter om att Munthe haft sjukliga förändringar i sitt högra öga i barndomen, och att orsaken skulle vara scharlakansfeber. Det är möjligt, men mera sannolikt är att de kunde vara manifestationer av tuberkulos. Vid tuberkulos var det vanligt med s k skrofler, inflammatoriska förändringar på ögats främre yta, hornhinnan och bindehinnan, som kunde orsaka ärr i hornhinnan. Irritationen och ljuskänsligheten är mycket stark och påtaglig vid dessa tillstånd. En sådan sjukdomsepisod skulle säkert kunna sätta djupa spår i sinnet för lång tid framöver och medföra en stark rädsla för att råka ut för ett återfall genom ovarsamhet genom att t ex utsätta sig för starkt ljus. Ögonmanifestationer av tuberkulos kan även sitta djupare i ögat och synas som ärr i åderhinnan och näthinnan, vilket också kan sätta ned synen.

I Frankrike – läkare och medicine doktor

Under vistelsen i Menton 1876 blev Munthe bekant med gynekologiprofessorn Amadée

Courty, chef för kirurgkliniken på Hôtel-Dieu Saint-Eloi i Montpellier. Munthe studerade sedan medicin i Montpellier och efter avlagd grundexamen fortsatte han 1880 med studier i Paris. I augusti samma år försvarade han under uppseendeväckande former sin doktorsavhandling över ett gynekologiskt ämne. Munthe fortsatte sin utbildning som underkirurg, övade sig i ögonoperationer och inköpte för ett arv efter modern en uppsättning instrument för ögonkirurgi. Man kan fråga sig om Munthes intresse för ögonsjukdomar kan ha betingats av hans egen svaga syn och ögonåkommor?

I Paris umgicks Munthe med de svenska konstnärer och andra kulturpersoner som bodde där. Han var mycket omtyckt för sina sällskapstalanger – han var en utmärkt konversatör och berättare, han var musikalisk, spelade piano och sjöng bra. Inte minst var han doktor och tog inte betalt av sina konstnärsvänner; i stället kunde han sticka åt dem en slant när de hade det svårt. En av dem, Ernst Josephson, målade 1881eller 1882 ett porträtt av Munthe där han bär blåaktiga glasögon och höger glas verkar mattslipat. Man ser på porträttet att höger öga verkar skela utåt/uppåt. Skulptören Ville Vallgren skrev i sina *Minnen* att Munthe "använde blåa glasögon, emedan han hade svaga ögon". Vallgren uppger att Munthes högra öga var skadat och att synen där var nedsatt. Kanske han ville dölja sin utåtskelning med de färgade glasen, eller så var det förändringar på ögat, t ex ärr i hornhinnan, som skulle villas bort.

Under 1882 kom Munthe och hans dåvarande fru Ultima i nära kontakt med Georg Sibbern och hans fru. Georg Sibbern hade varit statsminister i Norge och var 1878–1884 envoyé i Paris för kungariket Sverige-Norge. I breven till Sibbern under 1880-talet berättar Munthe aldrig något om dålig syn eller om någon ögonsjukdom, men en hel del om sina lungproblem och sitt tungsinne.

Kronprinsessan Victorias livläkare
Kronprinsessans ögonsjukdomar

Åren 1888–89 var Munthe bosatt på Capri. I brev till Sibbern beskrev han sin dåliga ekonomi, fast han levde mycket enkelt och som enda lyx unnade sig att röka och dricka te. Han levde ett lantligt liv, han odlade vin och tomater, han badade dagligen i havet. Han var doktor för befolkningen och fick ersättning in natura.

På våren när solljuset blev starkare skrev Munthe att han led mycket av det "bländande ljuset". Värmen blev honom också besvärande, men ljuset var värre tyckte han, och han stängde alla fönsterluckor, satt under dagarna i mörkret och gick bara ut en stund på kvällen.

Under sommaren 1889 växte beslutet fram att söka sig till Rom och etablera sig som läkare där. Han läste engelska eftersom den engelska kolonin i Rom var stor. Han öppnade på hösten 1889 praktik på adress Piazza di Spagna, men starten sköts upp till våren 1890 eftersom han åter fick besvär av lungorna.

I Rom etablerade Munthe sig som societetsläkare och 1892 skrev han till Sibbern att han var den mest uppskattade och framgångsrike utländske läkaren i Rom, vilket bekräftats av svenska envoyén i Rom, Carl Bildt.

I december 1892 ombads Bildt av hovet i Stockholm att fråga Munthe om han kunde vara Kronprinsessan Victorias läkare under hennes vintervistelse i Italien. Kronprinsessan Victoria hade sedan barndomen kraftiga besvär från lungor och luftrör och ständig hosta. Detta kan ha varit tecken på tuberkulos. För sina lungbesvär behövde Victoria vistas i sydliga nejder under den kalla årstiden. Munthe var tveksam men i början av 1893 accepterade han uppdraget.

Victoria hade också ögonbesvär med inflammationer, ögonirritation och ljuskänslighet. Hon behandlades under slutet av 1880-talet i Stockholm för *uveitis granulosa*, en inflammation i ögats inre delar, ofta förorsakad av tuberkulos, och därför en vanhedrande diagnos i högre kretsar. En tysk ögonspecialist ändrade utan att ha gjort någon egentlig undersökning diagnosen till en mera passande, nämligen bindhinnekatarr eller konjunktivit.

Hösten 1902 drabbades Kronprinsessan av en inflammation i sitt vänstra öga. Därefter bar hon liksom Munthe glasögon med blåfärgat glas. I ett antal brev från ögonspecialisten

dr Emil Maier till Munthe under vintern och våren 1903 framgår att Victoria hade en regnbågshinneinflammation (irit), med beslag på Descemedts membran (bakre hornhinneytan) och främre synechier (sammanväxningar mellan regnbågshinna och lins). Synen på ögat blev först sämre men förbättrades efterhand. Behandling gavs med pupillvidgande droppar och svettbehandling. Näringsrik kost ordinerades, bl a mjölk, samt motion med promenader, dock ej i kallt och regnigt väder. Kronprinsessan fick återfall 1903 och inflammationen gick djupare i ögat. En annan ögonläkare, professor Hermann Pagenstecher, tillkallades och han ordinerade fortsatt behandling med pupillvidgande droppar (Scopolamin), piller (sublimat?) samt svettbad. Våren 1905 hade inflammationen (uveiten) kommit in i ett lugnt skede, fast den nog inte var helt utläkt. Victoria sägs senare helt ha förlorat synen på ögat, antagligen genom grå starr som lättare drabbar ett inflammerat öga än ett normalt.

En hel del av de ögonsymptom som Victoria uppvisade kan också sägas kännetecknа Munthes ögonsjukdom i det högra ögat. Som tidigare nämnts kunde grundorsaken även hos honom ha varit tuberkulos som givit upphov till inflammationer i hornhinna och regnbågshinna, med ärr och ljuskänslighet när inflammationen läkt ut. För Munthes del har vi redan konstaterat att synen måste ha varit ordentligt nedsatt.

Projekten San Michele och Borgholm

I maj 1895 köpte Munthe snickarmästare Vincenzo Alberinos hus i Anacapri samt ett kapell alldeles intill och några jordlappar i grannskapet. Nu var den ägarmässiga grunden till projektet San Michele lagd. Sommaren 1898 blev bostadshuset färdigt och några år senare hela anläggningen San Michele klar.

Efterhand märkte Munthe att det starka ljuset var alltför besvärligt för hans ögon och 1902 förvärvade han Torre de Materita. I dess västerläge var eftermiddagsljuset mildare än den skarpa förmiddagssolen på San Michele.

Samtidigt hade han bekymmer för kronprinsessan Victoria. Hon behövde för sina stora lungbesvär fortsatt komma till varmare klimat under vinterhalvåret. Hon var dessutom djupt olycklig i sitt äktenskap. Munthe insåg att Victoria behövde ett projekt att sysselsätta sig med när hon var i Sverige, och han understödde livligt det som han kallade "Borgholmsprojektet". Det hela startade 1901 när Victoria besökte Öland och fann att klimatet hade god effekt på hennes hälsa. 1902 inköptes ett markområde intill Borgholms slottsruin. Där skulle en villa uppföras. Arkitekt blev Torben Grut. Victoria ville ge villan Caprikaraktär och Gruts ritningar i nationalromantisk stil reviderades vänligt men bestämt. Alla viktiga beslut om villan togs av Victoria och Munthe i samråd. San Michele tjänade som förebild, och Solliden blev liksom San Michele en kombination med villa och trädgård. Den invigdes i oktober 1906.

Näthinneavlossning

När Munthe i oktober 1904 vistades i Sverige hos kronprinsessan Victoria drabbades han av plötsligt ökande synbortfall genom näthinneavlossning på höger öga. Han kontaktade professor Pagenstecher i Karlsruhe som ordinerade behandling med tryckbandage och fyra veckors vila i ett mörkt rum, den behandling som stod till buds vid denna tid. Det skulle dröja åtminstone 30 år innan man hade utvecklat metoder att operera näthinneavlossning. Pagenstecher gav också Munthe rådet att täcka för det högra ögat och försöka vänja det friska ögat mer och mer vid dagsljus. I sina brev gav både professor Pagenstecher och dr Maier hoppfulla besked till Munthe. De ansåg att näthinnan skulle kunna fästa sig igen men så skedde inte och Munthe blev helt blind på det högra ögat.

Efter näthinneavlossningen började Munthe använda skrivmaskin. Det sägs också att han inte ville vara med i sällskapslivet på kvällarna på grund av sin dåliga syn, kanske ett svepskäl att slippa sådana tillställningar, som tråkade ut honom. 1906 noterade en besökare i Rom (Vivica Ankarcrona) att synen var borta på Munthes ena öga och att det andra så ömtåligt att han sällan gick ut i solsken annat än tidigt och sent på dagen. Efter näthinneavlossningen fruktade han ständigt för det andra ögat, där han enligt egen upp-

fattning också hade dålig syn, och han hade åter svårt att tåla det klara, skarpa solljuset.

Höger öga förlorat

Vid tiden för första världskriget hade Munthe dålig syn på sitt fungerande vänstra öga men ville ändå delta i kriget som fältläkare i Röda korset på ententens sida. Han var politiskt starkt engelskorienterad, och kontakterna med drottning Victoria och det svenska hovet, som givetvis var starkt tyskvänliga, glesnade under denna period.

På denna bild av Munthe i rödakorsuniform från 1915 ser man skelningen tydligt på det blinda högerögat. Efter några år började det uppträda smärtor i ögat, med största sannolikhet beroende på glaukom, med stark trycksteg ring i ögat, som följd av näthinneavlossningen eller av tidigare inflammationer. På grund av värken opererades det blinda ögat bort 1922 i Karlruhe. Efter operationen behövde Munthe bära protes för att ersätta det bortopererade högra ögat. Ögonproteser tillverkades på den tiden av glas. Protesmakaren som skulle tillverka ögonprotes åt Munthe påstod att han aldrig tidigare sett ögon med så djupblå färg, och Munthe måste komma tillbaka tre gånger innan protesen fick den rätta nyansen. Efter operationen försvann smärtorna och ljuskänsligheten minskade.

"Jag hade kommit tillbaka med ett öga mindre än när jag for", skrev Munthe efter operationen i Karlruhe: "Det förefaller mig som om jag med mitt enda återstående öga betraktade världen från en helt annan synvinkel är förr. Jag kan bara se det som är vackert, tilltalande och rent. Vad skall jag ta mig till om jag inte längre kan uthärda det bländande ljuset."

Synen på det enda ögat försämras

Under 1920-talet försämrades Munthes syn successivt och från mitten av decenniet måste Munthe få hjälp med att läsa sin korrespondens. Han hade säkerligen drabbats av grå starr (katarakt) på sitt enda återstående öga, det vänstra, vilket inte är orimligt med tanke på att han nått en ålder av nästan 70 år. Grå starr innebär att ögats lins är grumlad och avbildningen blir suddig och synen därmed nedsatt. Munthe var obenägen att operera starren av ängslan för att ingreppet skulle leda till att det utvecklades näthinneavlossning även på hans enda öga, i och för sig en berättigad oro.

Vid denna tid använde Munthe sedan länge skrivmaskin, men *The Story of San Michele*, som slutfördes 1927-28, dikterade han huvudsakligen och fick sedan manuskriptet uppläst för sig för korrigering och redigering.

Gustaf Munthe, ett kusinbarn som träffade Axel Munthe mycket i Stockholm på 1930- och 40-talen, skriver i sin bok: "När boken om San Michele skrevs var Axel Munthe praktiskt taget fullständigt blind. Det är typiskt för Axel Munthe att han även i själva blindheten kunde finna värden att bevara. Som han själv sade vid flera tillfällen trivdes han med att vara blind. Det är naturligtvis en överdrift, men det låg kanske en kärna av

sanning i det. Att blindheten var honom till stor hjälp när han skrev Boken om San Michele är otvivelaktigt. [...] Man kan gott tänka sig att författaren till San Michele där han satt i sitt torn och vände de tomma blickarna mot det blå Medelhavet, som han älskade, upplevde stämningar och händelser mer intensivt och med större skärpa än om han vandrat omkring på gatorna med seende ögon."

Äntligen operation

Efter framgångarna med *Boken om San Michele* är det troligt att Munthe kände längtan efter att åter ta del av vad som hände i världen. Den dåliga synen var då ett stort hinder. Han ville därför få den grå starren på det vänstra ögat opererat och vände sig till olika ögonläkare i Europa. Efter en del svårigheter med att få tag i lämplig kataraktoperatör i Wien och i Berlin kom Munthe till professor Vogt i Zürich, som efter en konsultation föreslog operation nästa dag. Vogt hade tidigare framgångsrikt opererat författaren James Joyce, som var kraftigt närsynt, vilket innebär ökad risk för olika komplikationer. Operationen ägde rum den 4 oktober 1934, på "giorno santo", årsdagen av den helige Franciskus födelse. När detta gick upp för den nyopererade Munthe, fylldes han genast av förtröstan och några dagar senare kunde man konstatera att operationen hade lyckats.

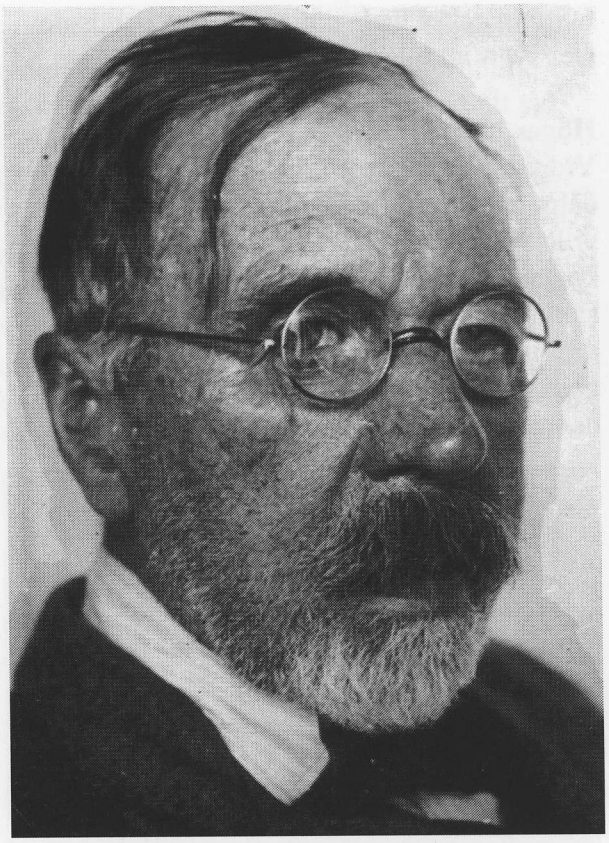

På denna bild ser vi Munthe nyopererad. Vänster öga är fortfarande rött och svullet. Det uppges att Munthe genom operationen återfick 40 procent av synförmågan, dvs han skulle kunna urskilja den fyra översta raderna av de tio på syntavlan. För att se klart efter operationen måste han naturligtvis efter operationen bära s k starrglas, glasögon med konvex lins av hög styrka. Värdena på Munthes starrglas är inte säkert kända men det finns noteringar om att värdet på den lins han behövde för att se på långt håll skulle vara ca + 10 dioptrier, vilken skulle innebära att han före operationen varit 2–3 dioptrier närsynt. Detta är ungefär det man kan anta av utseendet på hans glasögon i ungdomen. Munthe kunde nu se ordentligt för första gången på tio år och fick möjlighet att läsa sin egen bok. Han började skriva brev för hand igen och han kunde signera sina böcker, som ses på bilden (nästa sida).

När Munthe reste tillbaka till Italien över Alperna stod han vid kupéfönstret och iakttog det sköna alplandskapet. Fast när man frågade honom vad som honom tyckts vackrast av det han åter kunde se, svarade han på ett för honom typiskt manér: "Stjärnorna."

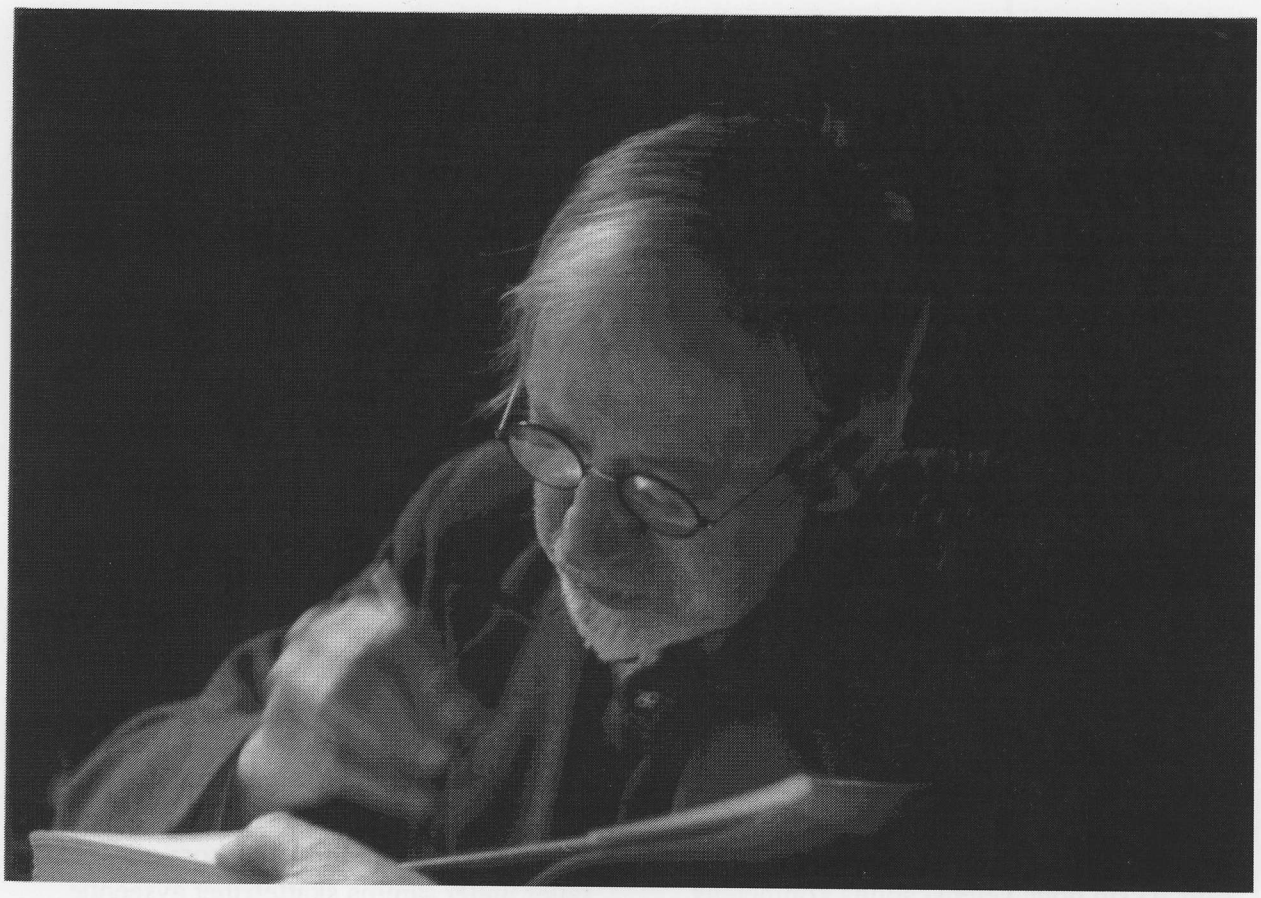

De sista åren

Under 1940-talet bodde Munthe på Stockholms slott som gäst hos Gustaf V.

Från den tiden berättas att "han bar glasögon med glaset för det döda ögat mattslipat", och "visserligen hade han några år tidigare genom en operation återfått synen på ena ögat, men särskilt bra såg han inte och ögat var mycket känsligt för starkt ljus. Han kände dock igen människor och kunde nödtorftigt skriva och läsa". För sin ljuskänslighet bar Munthe åter mörka glas.

Det har också uppgivits att han skulle kunna få ännu bättre syn genom ett enkelt ingrepp, antagligen för s k efterstarr, men att han tyckte att det var bra som det var och vägrade underkasta sig en ny operation. Det är sannolikt att Munthe vid sin höga ålder, närmare 90 år, också hade förändringar i ögats gula fläck, s k makuladegeneration, som också kan ge ljuskänslighet. Julen 1948 tillbringade Axel Munthe på Stockholms Slott. En liten gran ställdes då in i hans lägenhet. När ljusen tändes bad Munthe sköterskan att leda honom fram till granen. Han tog av sig sin hatt som han bar också inomhus för att skydda sig mot alla former av starkt ljus och betraktade granen, förlorad i tankar.

Kanske kunde han igen uppleva scener och känslor från San Michele på det sätt han beskrivit i boken när han våndades över det starka ljuset: "Ett tungt moln förmörkade plötsligt rymden, jag kunde inte längre se havet, jag kunde inte längre se trädgården nedanför mina fötter. Mina brännande ögonlock slöts i ångest... 'Sempre lui. Sempre lui' utropade dödgrävaren från Rom nedanför mitt fönster. Jag brast i skratt och öppnade ögonen. Molnet som förmörkade rymden hade seglat bort, havet strålade på nytt i guldglans, min ångest var borta. Fan själv är maktlös mot en människa som kan skratta."

Kanske kände han tillfredsställelse över att han, mot alla odds, mot slutet av sitt liv hade lyckats återfå en del av sin syn.

Gunnar Lennerstrand är professor emeritus i oftalmiatrik vid Karolinska Institutet och verksam vid S:t Eriks ögonsjukhus.
Artikeln bygger på det föredrag som han höll vid Vänföreningens sammankomst den 7 mars 2012.

San Michele bakom ridån

Med Axel Munthes testamente från 1949 överläts San Michele till svenska staten omkring 1950. Statens villkor för övertagande var att San Michele inte skulle belasta statsbudgeten.

Organisation

En stiftelse bildades av staten men med gemensam styrelse med den som redan fanns för Svenska Rominstitutet. Nackdelen med denna lösning var, naturligt nog, att denna styrelse var och är tillsatt för att leda verksamheten vid Rominstitutet, med dess inriktning på forskning och vetenskapliga projekt inom områdena klassisk arkeologi, konstvetenskap och arkitektur som stöd till sådan forskning som bedrivs inom svenska universitet. Ledamöterna hade, och har fortfarande, till helt övervägande del tillsatts på sin höga vetenskapliga kompetens inom sagda områden. Däremot saknades nästan helt kompetens som har erfarenhet av museidrift, gästverksamhet, byggnadsvård, marknadskunskap och finansiering av sådan verksamhet.

Stiftelsen är idag, liksom givetvis Rominstitutet, underställd utbildningsdepartementet.

Därför tillsattes en Delegation under styrelsen, till del med personer inom styrelsen, men också med adjungerade personer med specialkompetens för (den kommersiella) museiverksamheten, men också byggnadsvård och gästverksamheten. Till en början dominerade gästurvalet (stipendier och borätter) delegationens verksamhet, där de sökande grupperats i Skribenter, Konstnärer, Musiker/Tonsättare, Forskare och Övriga. Idag har Delegationen ett bredare mandat att likna vid en "understyrelse" för just San Michele, vars verksamhet dels är mer mångskiftande än Rominstitutets, dels utsatt för såväl marknadskrafter som italienska officiella myndighetsutspel inom bl a planfrågor och skatteområdet. Hit hör även den italienska kulturmärkningen av Barbarossaborgen och det latenta underhållskravet av denna 1200-talsborg som till del (den branta delen) ligger på kommunens mark. Det finns alltså ett antal frågor inom dessa områden där dock inget kräver akut agerande för närvarande. "Långbänk" är även en italiensk tradition. Intendentens lokalkännedom och roll är här avgörande för hur dessa frågor sköts.

För att säkra en bättre anpassning till italienska lagar och avtal bildades 2004 ett helägt dotterbolag för museet och trädgården och dithörande verksamhet, bl a utställningar, evenemang och konserter.

Efter en tids bearbetning lyckades vi för något år sedan få regeringen att skriva ett "ägarintyg" för San Michele som gör att vi faller under samma skattefrihet avseende mark- och fastighetsskatt som Rominstitutet har haft i flera decennier. Detta tillställdes italienska finansministeriet för vidare befordran Capri. Tidigare års återkommande skattekrav har vi under stort advokatstöd lyckats tillbakavisa. Denna typ av operationer bör nu kunna vara historia.

Verksamheten vid San Michele leds idag av en intendent (Peter Cottino), som är VD för dotterbolaget och dessutom oavlönad vicekonsul för Sverige på Capri. Idag har dotterbolaget 18 anställda, varav 10 är heltidsanställda. Intendenten är inte anställd, utan anlitad som heltidskonsult ("selfemployed") sedan 2003 av anställningstekniska skäl.

I Stockholm finns ett kansli på Skeppargatan 8, gemensamt för Rominstitutet och San Michele, under en kanslichef, Ingrid Willstrand. Detta kansli delar lokaler med Athen- och Istanbulinstituten. I porten kallas alla för Medelhavsinstituten.

Stiftelsen är San Micheles ansikte utåt i Sverige för gästverksamheten och mot regeringskansliet. Med denna organisation

har det ibland saknats en "verkställande ledamot" i Stockholm för t ex nätverksbyggande, sponsorkontakter och vid de enstaka manifestationer som har förekommit. Dessa uppgifter faller därför i mån av tid och lämplighet på enskilda styrelseledamöter (inte sällan skattmästaren...).

Ekonomi

Verksamheten omsätter idag ca 12 mkr, varav ca 85 % kommer från dotterbolaget och museiverksamhetens ca 137.000 besökare, 6% för uthyrning av de åtta gästlägenheterna och resten från ett sedan 2007 tillkommet statsanslag(!) för underhåll av de statsägda fastigheterna. Resultatet brukar ligga kring 0-strecket. Stiftelsen har ett litet kapital på ca 6 mkr som skall kunna fungera som en reserv för olika ändamål, och i yttersta fall för kostnader för en teoretisk avveckling. Det helt statsfinansierade Rominstitutet löper givetvis inte samma risk.

Inom "SM-koncernen" visar dotterbolaget ett beskattat överskott och stiftelsen ett underskott.

Stiftelsen avger efter varje kalenderår bokslut och lämnar då också in ett "budgetunderlag" (fordom kallat anslagsframställning) för fastighetsunderhållet inför nästkommande budgetår.

Andra verksamheter på San Michele

Gästverksamheten är omfattande och har hittills säkert haft 5.000-6.000 gäster sedan början på 50-talet. Varje gäst bokas idag in för en treveckorsperiod och betalar 250 SEK per person och natt. Varje år kommer ca 70-80 gäster utsedda av delegationen, utöver ett antal artister, specialister och evenemangsgäster.

"Bygg och underhåll" och tekniska moderniseringar är också ständiga och omfattande som Karl Alexanderson har redovisat tidigare. Gästlägenheternas relativt enkla möblering ses f n över i syfte att nå en bättre anpassning till gästernas behov, så långt de är kända.

En för vår verksamhet stor nyhet i år är ombyggnaden av lägenheten Oliv till ett café. Detta invigdes i april i år av Sveriges ambassadör i Rom, Ruth Jacoby och stiftelsens ordförande Carin Fischer. Möbler, som sponsrats av Pro Suecia-fonden genom Barbro Osher, kom från Gärsnäs vars ägare själv monterade dem. Caféet har förberetts under ca tre år med olika alternativa lösningar, kontakter med kommunen för tillståndsärenden och soprintendenzan för etableringen.

ADB-verksamheten fick en upprustning för några år sedan då vi hade funnit att även "äldre" gäster hade vant sig vid, och anmält behov av, detta hjälpmedel över internet även i gästlägenheterna. Men det finns redan ett stort behov av uppgradering av framför allt internetuppkopplingen.

Även hemsidan har under nuvarande intendenten fått en ordentlig upprustning, även om den alltid kan aktualiseras ytterligare. Den nuvarande hemsidan är under bearbetning och uppdatering med enligt uppgift 25 olika specialister och 12 mkr i Access-bidrag. Hemsidan har idag 50.000 årliga besök.

Biblioteket på San Michele är relativt omfattande och har delvis hållits i skick av chefsbibliotekarie Lars Rydqvist från Nobelbiblioteket. Även notbiblioteket har ett stort omfång. Riksarkivet förvaltar äldre handlingar om och från San Michele. Under 2011 skall större delen av San Micheles arkiv föras över dit.

Musiken på San Michele

Min första kontakt med stiftelsen blev som ansvarig för urval av musikgästerna, och till detta även ett övergripande ansvar för sommarkonserterna som äger rum under perioden juni-augusti. De äger rum på fredagskvällar sedan många år tillbaka, långt före min tid, och beskrivs som en mycket uppskattad aktivitet bland capresare och turister.

Konserterna administreras givetvis av Villa San Michele-personalen och är relativt resurskrävande. Till vår hjälp har vi anlitat en "konsertmästare" ansvarig för uttagning och kvalitet hos deltagande musiker

och sångare. Idag är denne person pianisten Love Derwinger. Varje år produceras både en mindre programöversikt, som stora affischer för lokal annonsering. Vår ambition att sprida dessa konserttillfällen, ofta med lysande artister, till svenska ambassaden i Rom har hittills stupat på resursbrist hos ambassaden.

Merparten av konserterna bjuder på klassisk konstmusik, men även jazz-konserter och enstaka inslag av nutida musik (t ex slagverk) förekommer.

Under jubileumsåret 2007, 150 år efter Axel Munthes födelse, kunde vi satsa ordentligt på grund av ett lysande kapital-förvaltningsår 2006 med att sätta upp två föreställningar av Mascagnis opera "Cavalleria Rusticana" med fyra nedflugna sångare från Operan (Eklöf, Vetter, Weinius, Zetterström) i Stockholm och en stråkensemble. Varje kväll kom ca 200 personer till konsertterrassen.

Vid gästbedömningen inför varje nytt år håller jag givetvis ett öga på musikernas "konsertlämplighet" för samråd med "konsertmästaren". Merparten av artisterna tas dock ut dels lokalt, dels genom Love Derwingers kontaktnät i samverkan med intendenten.

Mårten Lindståhl
fd skattmästare i styrelsen

Ett anförande om San Michele-stiftelsens "infrastruktur" och musik hållet av förre skattmästaren i styrelsen inför San Michele Vänförening torsdagen den 6 oktober 2011.

Ett Herrens hus i väglöst land

av Filip Gerhardsson

I Sorsele fjällvärld vid foten av Guvertfjäll i sydspetsen på sjön Överst-Juktan finns Viktoriakyrkan. Den har en alldeles speciell historia och är tveklöst ett kulturminnesmärke.

Jag ska aldrig glömma min egen upplevelse när jag en sensommarkväll för 40 år sen kom vandrande över fjället ned mot Rosa lappläger och i sluttningen mot den stora sjön på någon mils håll såg den 36 meter höga katedralen avteckna sig mot skogen. Jag var omedveten om kyrkans existens och trodde mig se en hägring. Med kikaren kunde jag uppleva den som en realitet, detta märkliga kyrkbygge från 30-talet.

Det var en smålänning som ställde sig i spetsen. Kontraktsadjunkten Göte Haglund – prästvigd för Luleå stift – verkade som präst i Sorsele när han under en sommargudstjänst 1936 vid "Jukt-Erks" stuga i Slätvik fick del av de svårigheter folket i Juktadalen hade vid sin kyrkogång. Det fanns behov av en kyrkolokal på närmare håll än Sorsele och även problemen när de döda skulle begravas var stora. Eftersom den med bil farbara vägen slutade bortåt fem mil söder Överst-Juktan fick man sommartid bära de döda genom väglöst land. Vintertid kunde dessa färder ske med hästtransport. Det beräknades att cirka 70 personer vid den tiden bodde i övre delen av Juktadalen.

Kollekt utgör startkapitalet

Haglund gick omedelbart till handling. En kollekt togs upp som startkapital. Med dess 80 kronor i kassan gick Haglund ut på tiggarstråt. Han skickade upprop till Sveriges alla församlingar och han åkte till Stockholm där en journalist Märta Lindqvist – vid Svenska Dagbladet – uppvaktades. I sin tidning skrev hon en rörande artikel om fjällbornas förhållanden och trängtan efter en kyrka. Den artikeln skulle bli helt avgörande. En donator ställde upp med hela 12.000 kronor till kyrkbygget. Gåvan förmedlades av landshövdingen Ringstrand. Donatorn ville att kyrkan skulle kallas Viktoriakyrkan och givarens namn skulle hemlighållas åtminstone den närmaste tiden.

I namn av Guvertfjälls kapellförening gick man nu in för att bygga kyrka och begravningsplats. Penninginsamlingen skulle fortsätta men det berörda kyrkfolket var ense om att bygget skulle starta. EFS-predikanten Emil Karlsson (sedermera Sköldengen) i Sorsele åtog sig uppgiften som entreprenör och byggledare. För sin insats skulle han få 16.750 kronor och i uppgiften ingick att hålla allt hyvlat virke, fönster, dörrar, kyrkbänkar, ja hela den fasta inredningen. Kyrktomten skänktes av staten och allt grovt virke skulle Domänverket kostnadsfritt tillhandahålla på rot.

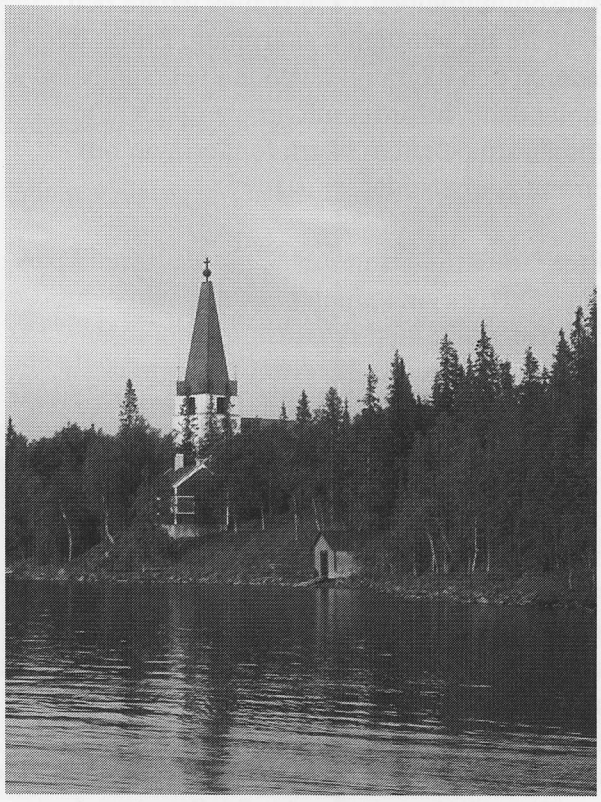

Viktoriakyrkan som byggdes tack vare en donation av en okänd givare.

Byggstart tidig vår
Nu blev det allmän mobilisering av Juktadalens folk. Under vintern 1936-37 höggs, forslades fram och sågades det behövliga virket. Byggstarten skedde i tidig vår. Problemet med uppsågningen löste man genom att till kyrkplatsen köra upp två begagnade bilmotorer och en sågbänk och av detta göra ett sågverk. Grundförhållandena var dessbättre goda. Bygget tog fart men på senhösten 1937 visade det sig att det uppsågade grovvirket inte räckte till. Mera måste anskaffas under vintern. Eftersom invigningen av kyrkan planerats till sommaren 1938 blev uppehållet över vintern ett problem. Men vid våren blev det kraftsamling. Byggledaren hade från sågverk och snickerier i Sorsele, Skellefteå och Finnforsfallet skaffat fram det material han skulle svara för. Kyrkans blyspröjsade fönster levererades från Stockholm. Kyrkklockan göts hos Bergholtz klockgjuteri i samma stad och forslades under våren 1938 över fjället på en hemmagjord fora. När den nytillträdde biskopen Bengt Jonzon aviserade att hans medverkan förutsatte en invigning midsommarhelgen 1938 tvangs ledare och byggare till ytterligare skärpning. Enligt byggledaren och några nu levande i verksamheten inblandade, utfördes allt arbete under stor entusiasm och utan några funderingar om normala arbetstider.

Pusslade ihop en motor
Som exempel må nämnas att när man i slutfasen stod där med två trasiga bilmotorer (sågverkets kraftkälla) tvangs byggledaren Karlsson in i uppgiften som reparatör. Av två trasiga lyckades han med hjälp av lödkolv, mejslar och andra verktyg pussla ihop en motor som fungerade. Läget var krisartat men den specialsågade takbeläggningen kunde i tid sågas fram, tjäras och läggas på plats. Från arkitektens (K M Westerberg vid Diakonistyrelsen) ritning gjorde man självsvåldigt avvikelser (det höga kyrktornet förankrades med stora betongtyngder och taket diagonalspikades för att kyrkan skulle stå pall mot de nordliga vindar som med två mils ansats kom svepande längs Överst-Juktan). Precis i tid till midsommaren blev kyrkan klar och biskopen kunde med sina assistenter efter en strapatsrik färd över fjäll och bäckar fullgöra sin uppgift att inviga kyrkan för sitt ändamål.

Nu avslöjas givaren
Omsider skulle det avslöjas vem som gjorde kyrkbygget ekonomiskt möjligt. Vid en konferens avslöjade generaldirektören i Kammarkollegium för kyrkoherden i Sorsele att drottningen Viktorias livmedikus Axel Munthe (som vi kanske bäst minns som skaparen av turistbegivenheten San Michele på Capri), greps så av den förenämnda artikeln i Svenska Dagbladet att han ville donera 12.000 kronor till kyrkbygget i Juktadalen.

Det kan väl också nämnas att byggledaren som samtidigt uppehöll tjänsten som EFS-predikant i Sorsele i denna uppgift hade en årslön om 1.800 kronor. Vid sidan om sitt ordinarie arbete tog han alltså på sig ansvaret för kyrkbygget. Att han hann med så mycket har han förklarat med att han sommartid mestadels slutade sitt dagsverke "när solen gick upp". Hans beskrivning av sina medarbetares stora engagemang, ambition, trosvisshet, sammanhållning och handaskicklighet är minst sagt imponerande.

Kyrkans framtid osäker
Haglund pensionerades som kyrkoherde i Urshult: Lunds stift. Han dog 1988. Karlsson-Sköldengen, predikanten och byggaren av åtskilliga EFS-bönhus i länet avled 1984. Men Viktoriakyrkan finns kvar. Magnifik står den där trotsande stormarna. Framtiden kan dock vara osäker. Sorsele församling har en starkt vikande befolkningstrend och den kyrkliga ekonomin tål inte så mycket av bortfall. Här måste finnas utrymme för kulturminnesvårdande insatser och det är nog inte bara för Sorsele församling en angelägenhet.

Artikeln publicerades i Västerbotten-Kuriren den 1 april 1999.

San Micheles Vänners stipendiat 2012

Jag heter Anders Romare och är konstnär, verksam i Stockholm. Mitt medium är akvarellmåleri på papper och efter flera år har jag utvecklat egna tekniker för akvarellmåleriet. Vid separatutställningar så prövar jag mig fram tills jag vet vilket tema jag kommer att koncentrera mig på. Tidigare arbetade jag en period med temat grottor, inför min senaste utställning arbetade jag utifrån foton som jag tagit i mina omgivningar, Stockholms söderförort med industriområden och bangårdar.

Här är ett utdrag från en recension av Isac Nordgren av min utställning på Galleri Thomas Wallner i Simris, hösten 2011.
"I ett avgränsat rum visas målaren Anders Romare som också intresserat sig för det "öververkliga". En annan gemensam inspirationskälla är äventyrsförfattaren Jules Verne. Romare har tidigare gjort bilder utifrån "Till jordens medelpunkt" medan Jeannins verk om sin farfar är tydligt inspirerad av "En världsomsegling under havet" (utställningen i Malmö hette till och med "Beyond The Sea"). Hos Thomas Wallner visar Romare tio tekniskt väldigt fina akvareller på papper, som vid en första anblick påminner om handkolorerade fotografier. Här ägnar sig Romare åt en helt annan motivvärld, en rad öde stadslandskap. I bilderna uppstår ett intressant spänningsförhållande mellan de lättigenkännliga motiven och en färgsättning som känns så främmande. Här är själva färgen porten till den andra sidan."

Text Sara Walker:
"Anders Romare förvandlar typiska industriella scenerier eller folktomma stadsrum till veritabla drömlandskap, som förflyttar betraktaren till ett djupt personligt enigmatiskt och symboliskt universum."

Född 1972 i Stockholm. Utexaminerades 1999 från Kungl. Konsthögskolan
För bilder vänligen se:
www.andersromare.se eller www.gallerithomaswallner.com

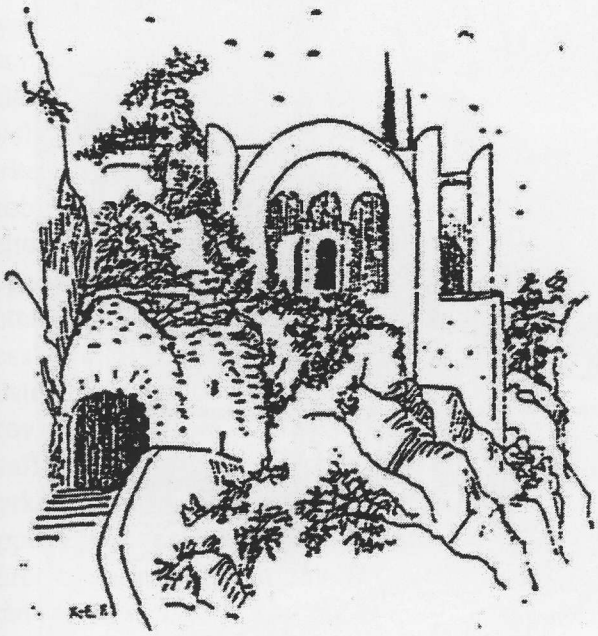

Bästa San Michele-vänner,

Svårt att börja detta skrivna bidrag med det bedövande ekot av terror-attentatet i Brindisi och den skräckinjagande jordbävningen som följde i norra Italien. Jag får liksom börja med korta meningar i en följd för att komma igång och försöka berätta om annat, ändå.

Även i år har Villa San Micheles trädgård valts in som en av Italiens 10 vackraste trädgårdar.

Av en pågående publikundersökning framgår det att majoriteten av besökare sammankopplar oss med de stora arkeologiska utgrävningarna i t ex Pompeji och Herculaneum, snarare än med de historiska museerna. Det tål att funderas på.

Kanske att denna plats ändå döljer en annan ej för uppenbar betydelse.

Strax efter att Villa San Michele tillföll Sverige invigdes Vice Konsulatet i Anacapri med pompa och ståt gissar jag. Ingen av de äldre jag frågat vet egentligen när exakt detta ägde rum och ej heller officiellt varför konsulatet fick statusen "vice" då dess distrikt, Capri ö, inte var underställt något annat konsulat eller generalkonsulat i närheten. Förmodligen var det av hänsyn till Sveriges konsulat i Neapel. Men idag har även vice-konsulatet vuxit till sig och utan någon skam kan jag meddela den glada nyheten att konsulatets status, efter många decennier, "uppgraderats". Sveriges vice konsulat i Anacapri har nu blivit konsulat!

Sent en natt 1987 vill jag minnas klättrade en eller flera personer över Villa San Micheles murar och staket, förmodligen kommandes från den övre gränsen, från berget ovan villan. Sannolikt är att dessa ännu idag okända förbrytare utan namn fått en beställning av någon bättre välbeställd samlare eller, och i så fall värre, av en offentlig eller privat institutionschef någonstans i världen som önskat berika sina samlingar av romersk skulpturkonst. Den natten stals ett antal lågreliefer och ett par byster, varav en, den mest symbolladdade, var Tiberius "in persona". Tiberius byst! Kanske har den återfunnits... faktiskt avvaktar jag vidare besked.

Om vi just nu tar oss 25 år framåt i tiden har världens ledande industriländer, G8-länderna, samlats på Camp David för att diskutera eurokris och världsekonomi. Obama är orolig över Europas hållbarhet.

Från Capris synrand har den globala ekonomiska krisen aldrig upphört under perioden 2008-2012, utan snarare förvärrats. Dessa år har varit bland de svåraste åren i Villa San Micheles historia, men, den står fortfarande kvar på sina fötter (eller tassar) vackrare än någonsin och utan att ha förlorat någon av sina betydelsefulla verksamhetsdelar. Gästverksamheten, kulturverksamheten, museiverksamheten, trädgårdsverksamheten, underhållsverksamheten, butiksverksamheten, kaféverksamheten, verksamheten på Barbarossaborgen mm har aldrig reducerats eller upphört att verka utan har tvärtom på många sätt fortsatt att utvecklas.

Med detta vid horisonten har det nya Café Casa Oliv, den nyöppnade delen av villan, jobbat idogt med att försöka finna kreativa lösningar på de ekonomiska svårigheterna och kan under april-maj i år uppvisa 40% ökade intäkter i jämförelse med samma period 2011. Detta positiva resultat skall, tillsammans med andra

lösningar, försöka att motverka och förhoppningsvis kompensera kryssningsturismens sjunkande besökarantal som 21 maj 2012 nått minus 16%.

Kryssningsrederierna och särskilt Costa Crociere har, vid sidan om resenärens försämrade ekonomi, betalat priset för den rad mycket allvarliga olyckor och missöden som de varit med om under årets första månader. Den värsta av dessa och som djupt chockerat hela världen var Costa Concordia-katastrofen som ägde rum just i Italien utanför Liljeön, l'isola del Giglio.

Resenärerna är idag både färre och fattigare och om än utan tvekan krisen handlar om ekonomi, som överallt annars, handlar den i dessa sydliga regioner i Italien ännu mer konkret och påtagligt om arbetslöshet, avfallshantering och camorra.

Angående avfallet hann de rykande soporna ifatt mig i Stockholm...

Tisdag 24 april, 08.00, P3-nyheterna, ".. så anlände idag osorterade sopor från Neapel till Stockholm för att här användas till förbränning... kontrollmyndigheternas granskning garanterar att det inte finns någon egentlig risk för ... ". Ungefär så lät den nyhetssändningen.

Kontrasterna i frågor, ärenden och möten som berör Villa San Michele kan vara mycket stora.

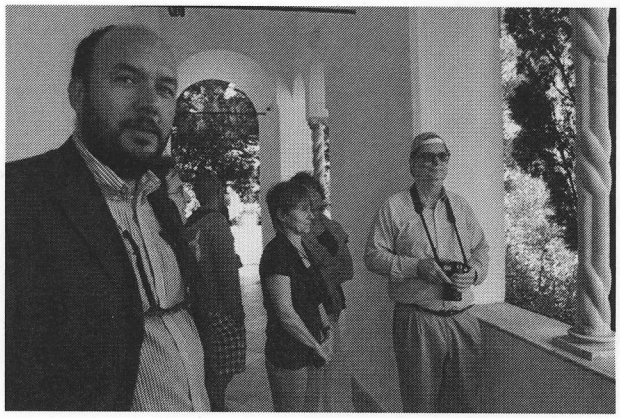

Här ses Peter Cottino tillsammans med sin medarbetare Cornelia Lowert och astrofysikern och Nobelpristagaren George Smoot.

Söndagen 13 maj uttryckte t ex astrofysikern och Nobelpristagaren i fysik 2006, George Fitzgerald Smoot III, George Smoot, på besök på Villa San Michele en önskan om att snart få återvända för att arbeta en tid på villans gästhem. Jag vågade inte riktigt fördjupa mig i denna fråga och än mindre i hans studier kring *"den kosmiska bakgrundsstrålningens svartkroppsform och anisotropi"*.... men hans önskemål var ju ännu en bekräftelse av Villa San Micheles betydelsefulla roll vilket gladde mig mycket.

Slutligen, bland förra årets speciella vittnesmål av t ex Isabelle Huppert, Ali Smith, med flera önskar jag särskilt nämna Banana Yoshimoto som besökte oss med anledning av att hon vunnit 2011 års Capri Award i litteratur. Författaren till böckerna Kitchen, Hachikō no saigō no koibito (eng. The last lover of Hashiko), Shirakawa Yofune (eng. Asleep...) och flera andra svarade på journalisternas frågor på Capri Awards press-konferens. "Jag har ett särskilt förhållande till ett ställe på Capri, Villa San Michele, livläkaren och författaren Axel Munthes hem-museum, som jag redan tidigare har besökt", berättade hon, "det är en underbar plats till vilken jag ofta återvänder i mina tankar, även när jag befinner mig hemma i Japan. Villa San Michele är en av mina inspirationskällor".

Vad kan en manlig amerikansk astrofysiker och Nobelpristagare ha gemensamt med en kvinnlig japansk trendsättande författare? Ja.... EN sak vet vi i alla fall!

Och nu tillbaka till verkligheten.

Bästa hälsningar,

Peter Cottino
Intendent

Anacapri 23 maj 2012

B Föreningspost

SÄLLSKAPETS STYRELSE

Bengt Jangfeldt	ordförande	08 – 782 99 67 jangfeldt@bredband.net
Gudrun Dahlgren	sekreterare	08 – 650 41 51 gudrun.dahlgren@education.ministry.se
Yvonne Ribbentoft	skattmästare, redaktör, Klubbmästare	08 – 83 28 11 ribbentoft@comhem.se
Bo Andersson		08 – 664 42 03 boart@telia.com
Tove Faye-Wevle		08 – 714 85 25 tove.faye-wevle@comhem.se
Monica Breidensjö		08 – 641 23 30 monica@breidensjo.se
Lars Markstedt	suppleant	08 – 580 12 407 lars.markstedt@telia.com
Anders Hellner	suppleant	070–483 80 45 hellner@ui.se

Sällskapets adress: c/o Gudrun Dahlberg
Västmannagatan 103 A, 2 tr
112 43 Stockholm

Årsavgiften 200:- per person och 350:- för familj
insättes på plusgiro 25 96 90-6.
Glöm inte att ange avsändare.

Har du något trevligt minne från San Michele eller något annat att berätta som kan intressera våra medlemmar – skriv till Yvonnes e-post: ribbentoft@comhem.se

---

Ansvarig utgivare: Bengt Jangfeldt
Redaktör: Yvonne Ribbentoft
Redigering: Per Mattsson